

em. prof. dr hab. Elżbieta Sękowska

Wydział Polonistyki

Opinia o rozprawie doktorskiej Pani mgr Doroty Kondratczyk-Przybylskiej
pt. *Rozwój znaczeniowy wyrazów w polu leksykalno-semantycznym 'kobieta w relacji seksualnej'* (od doby staropolskiej do współczesności)

Przyjęta przeze mnie rozprawa ukazuje wymienione pole w przekroju historycznym – przedstawia szczegółowo, dzięki danym leksykograficznym i wnikliwej analizie semantycznej, określenia stosowane w stosunku do kobiet będących w relacjach seksualnych na wszystkich etapach rozwoju języka: zgromadzono i omówiono łącznie 624 jednostki językowe.

Doktorantka posługiwała się w pracy wybranymi analizami językoznawczymi: metodami przyjętymi w semantyce historycznej, teorią pól znaczeniowych wzbogaconą o analizę składnikową. Dzięki tej ostatniej można było wyodrębnić podpole w obrębie głównego zbioru wyrazów (podstawowe składniki semantyczne to: negatywna ocena +/-; zapłata +/-; związek +/-).

Bogaty materiał źródłowy, pochodzący ze wszystkich głównych słowników języka polskiego, poczynszony od okresu staropolskiego do współczesności, udokumentowany dodatkowo danymi literackimi z poszczególnych epok, ilustrował zagadnienie ujęcia kobiecej seksualności w przekroju historycznym. Współczesny materiał został uzupełniony o jednostki notowane w Słownosieci i w Narodowym Korpusie Języka Polskiego.

Rozważania czysto językoznawcze, polegające na ukazaniu wzbogacania pola leksykalnego oraz rozwoju semantycznego wyrazów, byłyby niepełne, gdyby nie wpisano zagadnienia kobiecej seksualności w układ zależności społecznych, rodzinnych, religijnych, kulturowych. Podwójne oblicze kobiety nastroczało w poszczególnych epokach wiele problemów: ciało mogło być źródłem nieczystości (stąd obraz kobiety skłonnej do cudzołóstwa) lub życia i różnych cnót tradycyjnie przypisanych kobietom.

Rozdziały, zawierające informacje społeczno-obyczajowe, stanowią tło rozważań językowych i wzbogacają analizę o konieczne komponenty. Świadczą zarazem o

interdyscyplinarności ujęcia tytułowego zagadnienia, co w odniesieniu do tematu rozprawy wydaje się korzystnym rozwiązaniem.

Z kolei wykorzystywanie danych słownikowych w gromadzeniu wyrazów pozwoliło Doktorantce spojrzeć na rozwój leksykografii nie tylko od strony warsztatu leksykografa (definicje, kwalifikatory, źródła), lecz także na słownik jako świadectwo epoki, dokument obyczajowości, odbicie rzeczywistości.

Autorka pracy dokonała w tym zakresie wielu trafnych obserwacji.

Zmierzanie się w pracy z bogatym materiałem leksykalnym z różnych epok rozwoju języka i towarzyszącym mu zjawisk z wielu obszarów rzeczywistości pokazało umiejętność Autorki rozprawy w posługiwaniu się wybranymi metodami językoznawczymi; ważne było też spojrzenie na seksualność jako zagadnienie społeczne, obyczajowe, moralne i dokonanie wyboru faktów istotnych z punktu widzenia głównego tematu.

Zbiór wyrazów w analizowanym polu leksykalno-semantycznym nieustannie się powiększa, co ukazują materiały dwudziestowieczne. Mają na to wpływ współczesne kwestie obyczajowe. W tym sensie można mówić o możliwości kontynuacji badań przedstawionych w omawianej pracy doktorskiej.

Rozprawa Pani mgr Doroty Kondratczyk-Przybylskiej spełnia wszystkie warunki stawiane pracom doktorskim.

Elżbieta Sękowska

Warszawa, 5.10.2021